

Kap Horn – Suomalaisia kertomuksia

Näyttely Kansalliskirjaston kahvilassa ja Agricola-huoneessa 1.6.–23.9.2006

[05/06](#)

Kap Hornin nimi on merenkulun historiassa saanut yhtäältä pelottavan ja toisaalta romanttisen maineen. Amerikan mantereen vuoristo pirstoutuu etelään mennessä laajaksi saaristoksi ja vajoaa viimein valtamereseen. Viimeisenä etuvartiona ennen kylmää ja myrskyistä merta on Kap Hornin kuuluisa jyrkkärinteen kalliosaari, joka satojen vuosien ajan on ollut purjelaivojen kapteeneille ja miehistöille todellinen kiusan ja kärsimyksen paikka. Näillä myrskyisillä ja kylmien merivirtojen vallitsemilla vesillä on kaikki navigaatiotaito, purjehdustaito, tarmo ja sitkeys ollut tarpeen. Ja silti havereita ja haaksirikkoja sattui usein.

Ensimmäisenä suomalaisena Kap Hornin kiersi tutkimusmatkailija James Cookin *Endeavour*-aluksella 1769 turkulainen *Herman D. Spöring*. Ensimmäinen suomalainen laiva, parkki *Hercules*, kiersi Kap Hornin 1846 päällikkönään Petter Gustaf Idman, ja sen jälkeen yhä uudet laivat miehistöineen aina 1900-luvun ahvenanmaalaisten teräsparkkien vuosikymmeniin, jolloin Chilen salpietaria ja Australian vehnää rahdattiin Eurooppaan.

Chilen eteläisen saariston tuulisilla rannoilla asuvia alkuperäisheimoja tutki suomalainen maantieteilijä ja geologi *Väinö Auer*. Hän kirjoitti oman kertomuksensa Tulimaan luonnosta ja näistä äärimmäisen ankarissa luonnonoloissa elävistä ihmisistä, joiden nuotiotulet ovat antaneet koko alueelle nimen *Tulimaa, Tierra del Fuego*.

Panaman kanavan valmistuminen ja konealusten suurempi nopeus ja lastauskyky jättivät Kap Hornin vähitellen merenkulun legendaksi. Silti se yhä houkuttelee maailmanympäripurjehtijoita ja näistä kilpailuista ja seikkailuista on myös suomalaisilla omat kertomuksensa.

Helsingin yliopiston kirjasto – Suomen kansalliskirjasto on Kap Horn-näyttelyllä halunnut kunnioittaa suomalaisia valtameripurjehtijoita ja esitellä kirjaston kokoelmiin kuuluvaa merenkulkukirjallisuutta ja kartta-aineistoja.

Näyttelyn avajaisissa puhuivat ylikirjastonhoitaja Kai Ekholm, Chilen suurlähettiläs Luis Ignacio Gonzáles Serrano (vasemmalla) ja Kap Hornin purjelaivalla kieräneiden merikapteenien puolesta Bror Frostell (kuvassa). Ricardo Parada sai suoran puhelinyhteyden Kap Hornin majakanvartija Jaime Ojedaan, joka lähetti terveisiä kaikille avajaisvieraille ja Kap Hornin ystäville. Kuva: Kari Timonen

Näyttelyyn liittyy esitelmäsarja:

- 13.9. professori *Markku Löytönen* kertoo James Cookista ja Herman Spöringistä ja professori *Yrjö Kaukiainen* Suomen valtameripurjehduksen historiasta,
 - 20.9. professori *Pentti Alhonen* kertoo Väinö Auerin Tulimaa-tutkimuksista ja purjehtija *Pertti Duncker* seikkailuistaan Kap Hornin ja Antarktiksella vesillä.
- Tilaisuudet ovat klo 17 kirjaston auditoriossa, Yliopistonkatu 1.

Näyttelyn suunnittelu: *Olli Oinas, Ricardo Parada, Esko Rahikainen*

Tiedustelut: esko.rahikainen@helsinki.fi (09) 191 22722,
ricardo.parada@helsinki.fi 050-5946601, olli.oinas@helsinki.fi (09) 191 22743

*Esko Rahikainen
kirjastonhoitaja
Kansalliskirjasto
puh. (09) 191 22722
esko.rahikainen AT helsinki.fi*

*kuva: Kari Timonen;
Kansalliskirjasto*

